

názory & vzdělávání

Rozvoj obnovitelné energie v Česku do roku 2030

Policy Paper č. 2/2023

názory & vzdělávání

Nadace
Hannse
Seidela

Co navrhuje strategie RePowerEU?

Pro snížení závislosti na fosilních palivech z Ruska a zvýšení energetické bezpečnosti představila Evropská komise (EK) v květnu 2022 strategii REPowerEU. Ta mimo jiné posiluje cíle aktuálně projednávaného legislativního balíčku Fit for 55 a navrhuje:

- **navýšit podíl obnovitelných zdrojů (OZE) na spotřebě energie v EU v roce 2030 na 45 %**
- **snížit spotřebu energie** (= zvýšit energetickou účinnost) **o dalších 13 % do roku 2030** v porovnání se spotřebou referenčního scénáře EK pro rok 2030

Jednotlivé členské země EU si stanovují své vlastní cíle v rámci Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (*National Energy and Climate Plan*, NECP). Aktualizace tohoto plánu se v Česku právě připravuje, přičemž tento dokument by měl ambice REPowerEU reflektovat. Na realizaci svého NECP má Česko k dispozici velké množství finančních prostředků z evropských fondů.

Můžeme mít v roce 2030 v Česku dvakrát více obnovitelné energie než dnes?

Ano, možné to je. V současné době je podíl obnovitelné energie na celkové spotřebě ČR cca 17 %, přičemž naprostá většina této energie pochází z různých forem biomasy. Podpora a rozvoj těchto zdrojů je v současnosti hlavním směrem transformace energetik také v ostatních zemích Evropy a jinde ve světě.

Za adekvátní příspěvek ČR ke klimaticko-energetickým cílům EU považuje studie Rozvoj obnovitelné energie v Česku do roku 2030 pro posílení bezpečnosti a plnění klimatických cílů EU **podíl obnovitelné energie do roku 2030 v rozmezí 32–35 %** a zároveň vykresluje podrobný scénář, jak tohoto podílu dosáhnout:

názory & vzdělávání

Zcela klíčový je pro Česko rozvoj solární a větrné energetiky, která je dnes celosvětově nejlevnějším zdroje elektřiny a kromě toho má u nás mnohonásobně větší potenciál, než jaký dosud využíváme. Vedle postupné změny energetického mixu v ČR jsou neméně důležitá i opatření ke zvýšení energetické účinnosti (hlavně „zateplování“, výrazně vyšší využití tepelných čerpadel a rozvoj elektromobility).

Využívání udržitelné biomasy, například dřevního a zemědělského odpadu, hraje v dalším rozvoji obnovitelné energie **jen doplňkovou roli** – jednoduše proto, že biomasa je a bude omezený zdroj.

Z podrobné analýzy možností solární a větrné energetiky plynou dva hlavní závěry:

1. **Výroba elektřiny ze slunce a větru může i v českých podmínkách pokrýt podstatnou část spotřeby.** Do roku 2030 lze takto zvýšit výrobu obnovitelné elektřiny až o 20 TWh ročně, aniž by to ohrožovalo bezpečnost dodávek elektřiny. Proměnlivou výrobu z OZE mohou zpočátku jako dosud doplňovat říditelné uhelné a plynové elektrárny. V dalších etapách dekarbonizace pak budou tyto fosilní zdroje postupně nahrazovány zdroji nízkoemisními (např. efektivní kogenerací z biomasy), elektřina ze slunce a větru se bude **více ukládat do baterií** a klíčový bude též **strategický rozvoj flexibility spotřeby**.
2. **S výrazným rozvojem solární energetiky se bude postupně snižovat hodnota takto vyrobené elektřiny.** Tím bude klesat návratnost investic do solární energetiky. Z dlouhodobého hlediska je proto zásadní významně rozvíjet také **větrnou energetiku**, která bude tímto jevem trpět méně.

Jaké kroky pomohou rozvoji solární a větrné energetiky v ČR?

V Česku dnes potřebujeme odstranit řadu bariér a připravit regulační prostředí a infrastrukturu, především v následujících oblastech:

#1 Promyšlená strategie

Bez strategie vše včetně legislativy stagnuje. Energetická politika ČR potřebuje jasný směr, vytyčený strategickými dokumenty.

- Česko nutně potřebuje promyšlenou a ambiciózní Státní energetickou koncepci (SEK) a NECP.
- Česko má možnost ovlivnit podobu projednávaných směrnic RED III a RED IV (*Renewable Energy Directives*) o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.

názory & vzdělávání

#2 Svižné povolovací procesy

Povolovací procesy pro stavbu větrných elektráren v ČR dnes mohou trvat i víc než 7 let. V takovém prostředí není možné projít úspěšnou transformací.

- Česko potřebuje definovat „go-to zóny“ pro rozvoj různých druhů OZE.
- Snadnější alternativou „go-to zón“ je promítnout cíle pro větrnou energetiku do národní úrovně územního plánování.

#3 Distribuční síť, která jde s dobou

Současná infrastruktura v ČR není na potřebný nárůst podílu obnovitelných zdrojů připravena. Žadatelé o připojení často narážejí na nedostatečnou kapacitu sítě.

- Česko potřebuje dostupné informace o aktuálních možnostech sítě a také investice do jejího posilování.
- Energetický trh se musí otevřít novým hráčům, kteří budou zajišťovat lokální spotřebu a poskytovat služby flexibility.

#4 Chytrá energetika

Česká energetika je založena na velkých zdrojích a silné centralizaci. Tomu odpovídají i zákony, které zatím vůbec neznají některé moderní instituty, jež jsou pro energetickou transformaci potřebné.

- Česko potřebuje rychle transponovat tzv. Zimní balíček evropských předpisů a umožnit vznik energetických společenství a vhodných podmínek pro akumulaci a agregaci.
- Je třeba urychlit roll-out chytrého měření a všem účastníkům na trhu zajistit rovný přístup k datům.

názory & vzdělávání

O studii:

Tento policy paper je shrnutím studie, kterou pro TOPAZ zpracovali Fakta o klimatu a Frank Bold. Odborný obsah zpracoval autorský tým ve složení Jan Krčál (Fakta o klimatu), Laura Otýpková (Frank Bold) a Kateřina Kolouchová (Fakta o klimatu). TOPAZ pro tuto analýzu pouze stanovil klíčové otázky. Studie byla zveřejněna v březnu 2023.

Editorka publikační řady: Mgr. Lucie Tungul, M.A., PhD.

Ke stažení dostupné na: <http://www.top-az.eu/ke-stazeni/>